

דף ד' ע"א

בגמ': הזאה בסיני מי הוה וכו'.

ובתוס' הקשו דהרי ה' הזאה בסיני דכתיב (שמות כד): ויקח משה את הדם ויזרוק על העם וכו' ע"כ. ובספר אהל משה להג"ר משה יונה צוויק (ח"ג סי' כ"ו) הביא בשם חכ"א שהקשה כאן קושי' עצומה, דהרי כוונת ר"י בקושי'תו לר"ל: הזאה בסיני מי הוה, עיקר כוונתו לומר דבימי הפרישה שפירש משה מן העם, דהיינו לאחר מ"ת בתחלת ארבעים יום, כדמוכח מהמשך הסוגי' דריש לקיש סובר כריה"ג וכדעת הת"ק בברייתא שם דבו' בחודש סיון נתנה תורה, וקרא דוישכון כבוד ה' על הר סיני זה היה מעשה אחרי עשרת הדברות, אך זריקת דם הברית על העם היתה בחמישי לחודש, כמבואר בסוגי' דשבת פ"ח ע"א בחמישי בנה מזבח (וכן מבואר בתוס' חגיגה ו' ע"ב ד"ה רע"ק בשם הספרי) וא"כ מאי הקשו התוס' על דברי ר' יוחנן דקאמר הזאה בסיני מי הוא, דע"כ כוונתו בימי הפרישה, ומאי קושי' מקרא דזרוק על העם, דהיה לפני מתן תורה.

ולכאורה הוא קושי' עצומה על התוס'.

ובאמת בשפת אמת הקשה כן ונשאר בצ"ע. וכן בשיח יצחק עוד בזה, ובאהל משה שם כתב ליישב וז"ל:

ראיתי גם לאא"ז הגאב"ד זכורוב זצ"ל שגם הוא נתעורר בזה ויצא לתרץ באופן זה, לפי דעת הראב"ע והרמב"ן שמות כ"ד (וכן דעת הרשב"ם) שמפרשים דהך קרא דואל משה אמר עלה כו' אחרי מתן תורה נאמר, ולדעתו כן הוא גם דעת ר' יוסי בר יהודה במכילתא דבו ביום נעשו כל המעשים, והיינו ביום לאחר מתן תורה, ועליו כתב הרמב"ן דלזה שומעים שאומר כהלכה, לפי זה מעשה הבריות למחרת מ"ת היה, ובו היתה עליה, ולפי זה היה ביום ראשון מימי הפרישה הזאת דם, ולכן יש לומר דגם בעלי התוס' סוברים כדעה זו, וא"כ היתה הזאת דם ביום מימי הפרישה, ואף שהעליה היתה אח"כ, מכל מקום כיון דחושבין יום זה לאחד מימי הפרישה, כמו שאמרו שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ששה, אם כן גם לענין הזאת דם הלא היתה ביום הזה ואתי שפיר קושי'ת התוס' ותירוצם. וע"ש עוד מש"כ בזה

★★

תוד"ה ר' יהודה בן בתירה בא"ד דהא דטבול יום כשר בפרה הנ"מ טבול יום דטומאה דרבנן אבל טבול יום כו' שהוא דאורייתא אסרי רבנן, אע"ג דמדאורייתא שרי אפי' טבול יום בטומאה דאורייתא מ"מ רבנן גזרו בהן.

בשו"ת בית יצחק (חלק אר"ח סי' מה אות ג) הקשה בהא דאיתא בפסחים (סט ע"א) דהזאה אינו דוחה את השבת מטעמא דרבה גזירה שמא יעבירו ד' אמות ברשות הרבים, הא הנושא מי חטאת נטמא ושוב לא יוכל להזות, ואף דהוא ישכח שהוא שבת, אבל בפרה שהוא עסוק בה אינו שוכח, ולא יעבירו ד"א. וכ"ת דיטבול האידנא וטבול יום כשר בפרה, הא לפי מש"כ התוס' הכא רק טבול יום דמעלה דרבנן כשר בפרה, אבל טבול יום שהוא דאורייתא פסול בה.

וכתב לתרץ לפי מש"כ הסמ"ג דגזירה דרבה שמא יעבירו ד"א ברשות הרבים, היתה גזירה קדומה כבר מימות משה רבינו ע"ה במדבר, וכיון שכן י"ל דבאותה שעה שגזרו שלא להזות בשבת גזירה שמא יעבירו ד' אמות ברה"ר, עדיין לא גזרו לפסול טבול יום דאורייתא בפרה, וא"כ שפיר יש למיחש שמא יעבירו.

ועל פי זה יישב מה שלכאורה תמוה דרש"י במשנה (שם בדף סה:): כתב דהטעם דאיסור הזאה בשבת הוא מחמת דמחזי כמתקן גברא, וכבר תמהו המפרשים דמי סניא ל"י מאי דמפרשין בגמ' דהטעם הוא משום גזירה דרבה שמא יעבירו ד"א ברה"ר.

אמנם לפי הנ"ל ניחא, דהאידנא דכבר גזרו שטבול יום דאורייתא אסור בפרה, בטלה לה להחשש דגזירה שמא יעבירו ד"א ברה"ר, דאם יעבירו ד"א ברה"ר איפסיל ל"י בפרה, לכן הוצרך רש"י לפרש מטעם אחר, משום דמיחזי כמתקן.

והא דהוצרכו להטעם דגזירה שמא יעבירו, הוא לפי מש"כ הראב"ד (פ"ו מהל' ק"פ ה"ו) דלא העמידו דבריהם במקום כרת רק היכי דאיכא חשש וגזירה פן יבא לידי איסור כרת, והיינו גזירה דשמא יעבירו ד"א ברה"ר, ואח"כ כשאסרו טבול יום דאורייתא בפרה דבטלה הך חששא, שוב הניחו האיסור הזא' בשבת מחמת הך דמיחזי כמתקן.